

Mál nr. 276/2020**A og
V vegna starfsábyrgðartryggingar bifreiðasala.****Ágreiningur um skaðabótaábyrgð vegna greiðslu úr starfsábyrgðartryggingu.****Gögn.**

Málskot dags. 17. ágúst. 2020 ásamt fylgiskjölum.

Bréf V dags. 11. september 2020.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að V tilkynnti M hinn 16. júní 2020 að félagið myndi viðurkenna bótaskyldu gagnvart seljanda bifreiðar úr starfsábyrgðartryggingu M vegna atvika sem komu upp við sölu bifreiðarinnar. Greiðsla skaðabóta hefur átt sér stað og hefur V hafið innheimtu sjálfsábyrgðar M skv. váttryggingarsamningi.

Samskipti M og seljanda bifreiðar voru á þá leið skv. gögnum málsins að M var falið að selja bifreið og að sögn hafði bifreiðin verið til sölu í nokkurn tíma á bifreiðasölu sjálfri án þess að tilboð bærst í hana. Hinn 27. ágúst 2018 hafi síðan verið undirritaður kaupsamningur og afsal þar sem söluverð bifreiðarinnar hafi verið ákveðið 1.500.000 krónur og undir skjalið ritaði starfsmaður M f.h. seljanda, skv. ódagsettu umboði, undirrituðu af seljanda. Í skjalinu kaupsamningur og afsal kemur fram að greiðsla söluandvirðis eigi að fara fram í þrennu lagi, 500.000 krónur við afhendingu og sama fjárhæð annars vegar 3. október og hins vegar 3. nóvember 2018. Eigendaskipti fóru fram 27. ágúst 2018. Óumdeilt er að kaupandi stóð ekki skil á þessum greiðslum þrátt fyrir að seljandi höfðaði mál gegn honum til greiðslu þeirra. Einnig kemur fram í gögnum málsins að kaupandi bifreiðarinnar hafi verið skráður ógjaldfær skv. skráningu Creditinfo þegar sala á bifreiðinni fór fram. Í kröfu seljanda til V kemur fram að hann telji M ekki hafa gætt hagsmuna hennar í samræmi við 15. gr. laga nr. 28/1998 um verslunarátvinnu, þar sem komi fram að bifreiðasalar skuli gæta þess að ekki séu settir ósanngjarnir eða óeðlilegir skilmálar í samningnum. Krafan byggðist á því að með því að skrifa undir kaupsamning og afsal fyrir hönd seljanda, með skilmálum um greiðslufrest á kaupverði án þess að fá sérstakt samþykki seljanda fyrir því og tryggja að kaupandi væri gjaldfær, hefði M sýnt gáleysi við störf sín. Auk þess var vísað til þess að með því að láta eigendaskipti fara fram áður en kaupverð væri að fullu greitt hefði seljandi orðið fyrir tjóni, en seljandi hafi haft litla reynslu af bifreiðaviðskiptum. Á þessum forsendum féllst V á að greiða skaðabætur til seljanda úr starfsábyrgðartryggingu M.

Bifreiðasalan M telur að skaðabótaábyrgð hafi ekki verið fyrir hendi af hálfu fyrirtækisins og ranglega hafi verið greiddar bætur úr starfsábyrgðartryggingu hennar og gerir þá kröfu fyrir nefndinni að ákvörðun V verði „...felld úr gildi.“ M telur að bifreiðasalan hafi unnið í samræmi við venjur og reglur sem gilda um bifreiðasölu. M telur að eigendaskipti á bifreiðinni hafi ekki leitt til tjóns fyrir seljanda en að tjón hans sé fyrst og fremst vegna vanefnda kaupanda. M telur að seljandi hefði ekki verið betur settur við að innheimta kröfu sína ef eigendaskipti hefðu ekki átt sér stað þar sem ekki hefði verið skilyrði til riftunnar kaupanna. M mótmælir því að hafa ekki upplýst seljanda um greiðslufrest kaupverðs, en það komi skýrlega fram í tilboði og við fyrstu greiðslu hafi verið augljóst að kaupverð væri ekki að fullu greitt og seljandi hefði ekki gert athugaemdir við þá tilhögun á þeim tíma. Þar sem V hafi greitt bætur og ætli að innheimta sjálfsábyrgð skv. váttryggingasamningi um starfsábyrgðartrygginguna telur M sig hafa lögvarða hagsmuni af því að fá úr ágreiningi skorið.

V telur að vísa eigi máli M frá nefndinni þar sem í fyrsta lagi hafi M ekki lagt kröfu sína fyrir V áður en málið fór fyrir úrskurðarnefnd, sbr. 2. mgr. 5. gr. samþykktanna fyrir nefndina. Í öðru lagi vísar V til 1. mgr. 3. gr. samþykktanna þar sem komi fram að nefndin úrskurði um ágreining varðandi bótaskyldu en krafa M sé að ákvörðun sé felld úr gildi. Í þriðja lagi vísar V til ákvæðis í gr. 13.2 í váttryggingarskilmálum starfsábyrgðartryggingar bifreiðasala þar sem kemur fram að hluti af váttryggingarsamningi milli M og V er að V komi fram fyrir hönd váttryggðs og ráði málsmeðferð.

Álit:

Ágreiningur aðila í máli þessu lýtur fyrst og fremst að því hvort skilyrði hafi verið til bótaskyldu og þannig greiðslu skaðabóta úr starfsábyrgðartryggingu bifreiðasala þar sem M var vátryggð. Verða málgögn ekki skilin öðruvísi en að V hafi verið kunnugt um afstöðu M til málsins áður en bótaskylda var samþykkt af hálfu V og einnig að það hafi verið gert í óþökk M. Nefndin telur að hvorki 1. mgr. 3. gr., ná 2. mgr. 5. gr. samþykkt fyrir úrskurðarnefnd í vátryggingamálum komi í veg fyrir afgreiðslu hennar á þeim ágreiningi.

Þegar litið er til gagna málsins í heild verður fallist á með V að skilyrði hafi verið til greiðslu bóta úr starfsábyrgðartryggingu M. Verður þar helst litið til þeirra ströngu krafna sem gera má til þeirra sem hafa einkarétt á því að stunda tiltekna starfsemi, eins og lögum var háttað á þeim tíma um M sem bifreiðasala. Í þágildandi 15. gr. laga um verslunaratvinnu nr. 28/1998 kemur fram að „Bifreiðasali skal í hvítvetna leysa störf sín af hendi svo sem góðar viðskiptavenjur bjóða. Hann skal gæta þess að viðskiptamenn hans njóti jafnræðis um upplýsingar, verð og önnur viðskiptakjör, svo og þess að aðila séu eigi settir ólögmetir, ósanngjarnir eða óeðlilegir skilmálar í samningum. Bifreiðasali ber ábyrgð á verkum starfsmanna sinna við sölu ökutækja sem væru þau verk hans sjálfs.“ Í þessu felst að bifreiðasali verður að tryggja sér sönnun þess að viðskiptavinir eru upplýstir um öll atriði í tengslum við sölu bifreiðar og sérstaklega þegar samningar fela í sér greiðslufrest á kaupverði. Það liggur ekki fyrir með óyggjandi hætti að M hafi tryggt sér slíka sönnun, en það var sérstaklega mikilvægt í ljósi þess að skrifað var undir kaupsamning og afsal fyrir hönd seljanda skv. umboði. Hallann af þessum sönnunarskorti ber M.

Ljóst er að tölvupóstsamskiptum V og forsvarsmanns M að M var upplýst um framkomna bótakröfu og hafði tækifæri til að koma sínum sjónarmiðum að áður en afstaða til bótaskyldu var tekin og gætt ákvæðis 2. mgr. 44. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 um upplýsingagjöf. Eins og kemur fram hér að ofan telur nefndin að ákvörðun um bótaskyldu hafi verið tekin af hálfu V á grundvelli skaðabótaréttar með réttum hætti. Nefndin úrskurðar skv. 1. mgr. 3. gr. samþykkt fyrir nefndina um ágreining um bótaskyldu milli málskotsaðila og vátryggingafélags. Niðurstaða nefndarinnar er að bótaskylda hafi verið fyrir hendi úr þeirri vátryggingu.

Hvað varðar tilvísun V til gr. 13.2 í vátryggingarskilmálum þá er ljóst að skv. orðanna hljóðan hennar hefur V forræði á máli þegar krafa er gerð um greiðslu úr starfsábyrgðartryggingu bifreiðasala og er ákvæðið hluti af þeim vátryggingarsamningi sem var í gildi milli M og V á árinu 2018. Verður hins vegar að vekja athygli á því að það ákvæði í vátryggingarsamningnum verður að túlka í samræmi við síðasta málslið 2. mgr. 44. gr. laga um vátryggingarsamninga kemur fram að viðurkenning félagsins á atriðum sem lúta að ábyrgð sé ekki bindandi fyrir vátryggðan.

Niðurstaða.

Rétt var af hálfu V að samþykkja bótaskyldu úr starfsábyrgðartryggingu bifreiðasala M.

Reykjavík, 22. október 2020.

Þóra Hallgrímsdóttir lögfr.

Guðmundur Stefán Martinsson lögfr.

Hildigunnur Hafsteinsdóttir lögfr.